

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ กับความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา สรุปผลได้ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการวิจัยปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ที่ปรากฏในพระวินัย

เมื่อได้ศึกษาปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ที่ปรากฏในพระวินัย ผลการวิจัยพบว่า การบัญญัติสิกขาบทที่ ๓ แยกได้เป็น ๓ ส่วน ดังนี้

พระบัญญัติส่วนที่ ๑ การพรากกายมนุษย์จากชีวิต มีความหมายว่า ฆิกษุทำฆาตกรรมหรือฆ่าคนตายหรือฆ่าผู้อื่นตายโดยจงใจ เป็นปาราชิก

พระบัญญัติส่วนที่ ๒ การแสวงหาศีตตราอันจะพรากกายมนุษย์จากชีวิต มีความหมายว่า ฆิกษุแสวงหาหรือจัดเตรียมอาวุธเพื่อทำฆาตกรรมหรือฆ่าคนตายหรือฆ่าผู้อื่นตายโดยจงใจ เป็นปาราชิก

ส่วนที่ ๓ อนุบัญญัติ ที่บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นมาภายหลังนั้นมีความหมายชัดเจนว่า: ฆิกษุจงใจพรากกายมนุษย์จากชีวิตหรือแสวงหาศีตตราอัน จะพรากกายมนุษย์พูดพรรณนาคุณความตายหรือชักชวนเพื่อให้ผู้อื่นตายเป็นปาราชิก

ปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ นั้น พระพุทธองค์ทรงปรับอาบัติ ฆิกษุที่ต้นจิต แล้วถือเอาเจตนาของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ในพระไตรปิฎกมีเรื่องที่เกี่ยวข้องอยู่หลายเรื่อง แต่มีบางเรื่องไม่ถึงกับอาบัติปาราชิก

ถ้าเป็นปาราชิกสิกขาบทที่ ๓:(พระบัญญัติส่วนที่ ๑ : การพรากกายมนุษย์จากชีวิต)ประเด็นสำคัญอยู่องค์ประกอบ ปาณาติบาตทั้ง ๕ ด้วย ถ้าองค์ประกอบไม่ครบบริบูรณ์ การพราก

ชีวิตย่อมไม่สำเร็จการตายไม่ยอมเกิดขึ้น ส่วนผู้กระทำกรรมไม่เป็นปาราชิก แต่ผู้กระทำผิดต้องอาบัติอื่นที่หย่อนหรือเบาลงมา

ส่วนปาราชิกสิกขาบทที่ ๓:(พระบัญญัติส่วนที่ ๒:การแสวงหาคีส์ตราอันจะพรากกายมนุษย์จากชีวิต) และ อนุบัญญัติไม่จำต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของปาณาติบาตทั้ง ๕ แต่อย่างใด เพราะการกระทำอยู่ในขั้นเตรียมการหรือโดยการใช้คำพุดยุงหรือชักจูงอยู่ในขั้นพยายามกระทำความผิด เพราะยังไม่มี การตายเกิดขึ้นในเวลานั้นๆ

๕.๑.๒ ผลการวิจัยความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา

เมื่อได้ศึกษาความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วพบว่าความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญามีทั้งหมด ๖ สถานความผิด คือ

๑. ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (มาตรา ๒๘๘)
๒. ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา (มาตรา ๒๙๐)
๓. ประมาททำให้คนตาย (มาตรา ๒๙๑)
๔. ปฏิบัติทารุณแก่ผู้อื่นเพื่อให้ฆ่าตนเอง (มาตรา ๒๙๒)
๕. ช่วยหรือยุยงเด็กให้ฆ่าตนเอง (มาตรา ๒๙๓)
๖. ร่วมในการชุลมุนต่อสู้และมีคนถึงแก่ความตาย (มาตรา ๒๙๔)

การกระทำทุกฐานความผิดผู้กระทำจะรับผิดหรือรับโทษก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำความผิดประกอบที่กฎหมายกำหนดคือ

๑. ผู้กระทำต้องมีการกระทำหรืองดเว้นจากการกระทำ โดยรู้สำนึกอีกทั้งประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลจากการกระทำนั้น
๒. การกระทำความผิดประกอบภายนอกที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งแต่ละฐานความผิดจะมีความแตกต่างกัน

๓. การกระทำครอบงำประกอบภายใน คือมี เจตนา หรือ ประมาท อย่างใดอย่างหนึ่ง

๔. เมื่อการกระทำครอบงำประกอบดังกล่าวแล้ว จะต้อง พิจารณาต่อไปว่า ความผิดฐานนั้นมีกฎหมายยกเว้นความผิด หรือไม่ (หากไม่มี)

๕. จะต้องพิจารณาต่อไปอีกว่ามีกฎหมายยกเว้นโทษ หรือไม่ (หากไม่มี)

ผู้กระทำถึงจะได้รับโทษทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ประหารชีวิต หรือจำคุก เป็นต้น

๕.๑.๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบปาราชิกลักษณะที่ ๓ กับ ความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ปาราชิกลักษณะที่ ๓ (ส่วน ที่ ๑: การพรากชีวิตมนุษย์) กับความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา การเปรียบเทียบ ๕ ด้าน

มีส่วนที่เหมือนกัน ๔ ด้าน คือ

๑) ด้านเนื้อหา: กันทุกประการ

๒) ด้านองค์ประกอบภายนอก: มีครบถ้วนเหมือนกัน

๓) ด้านองค์ประกอบภายใน: แม้จะแตกต่างกันในการใช้ คำ แต่เหมือนกันในความหมาย กล่าวคือ พระบัญญัติ(ส่วนที่ ๑: การพรากกายมนุษย์จากชีวิต) ใช้คำว่า “จงใจ” ส่วนของ บทบัญญัติใช้คำว่า “เจตนา” ซึ่งมีความหมายเหมือนกันคือ มีความ ตั้งใจที่จะกระทำต่อชีวิตมนุษย์

๔) ด้านผลของการกระทำ: ทั้งพระบัญญัติ(ส่วนที่ ๑: การ พรากกายมนุษย์จากชีวิต) และ บทบัญญัติของกฎหมายมีผลของ การกระทำเหมือนกัน คือมี “คนตาย”

ส่วนที่ต่างกัน ๑ ด้านคือโทษที่จะได้รับ

สำหรับพระบัญญัติ(ส่วนที่ ๑: การพรากชีวิตมนุษย์) โทษที่ จะได้รับคือ “ปาราชิก” ส่วนบทบัญญัติ โทษที่จะได้รับคือ “จำคุก, ประหารชีวิต”

โทษ “จำคุก” นั้นเป็นโทษ “ทางกาย” โดยการให้อยู่ในที่ที่จำกัดเพื่อบังคับกายโดยตรงแล้วให้มีผลต่อ “จิตใจ” โดยอ้อม

ส่วนโทษ “ประหารชีวิต” นั้นเป็นการลงโทษ “ทางกาย” และ “จิตใจ” ไปพร้อมกัน เป็นการกำจัดออกไปเสียจากสังคมโดยถาวรโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับจึงต่างกันอย่างชัดเจน

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (ส่วนที่ ๒: แสวงหาศีลตราอันจะพรากกายมนุษย์) กับ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

การเปรียบเทียบ ๕ ด้านมีส่วนที่เหมือนกัน ๑ ด้าน คือ

ด้านที่ ๓ องค์ประกอบภายใน: แม้จะแตกต่างกันในการใช้คำ แต่เหมือนกันในความหมาย กล่าวคือ พระบัญญัติ(ส่วนที่ ๒: แสวงหาศีลตราอันจะพรากกายมนุษย์) ใช้คำว่า “จงใจ” ส่วนของบทบัญญัติใช้คำว่า “เจตนา” ซึ่งมีความหมายเหมือนกันคือ มีความตั้งใจที่จะแสวงหาศีลตราอันจะพรากกายมนุษย์

ส่วนที่ต่างกัน ๔ ด้าน คือ

ด้านที่ ๑ เนื้อหา : พระบัญญัติ(ส่วนที่ ๒: แสวงหาศีลตราอันจะพรากกายมนุษย์) กับ บทบัญญัติที่มีการฆ่าเกิดขึ้นแล้ว ส่วนของเนื้อหาสาระจึงต่างกัน

ด้านที่ ๒ องค์ประกอบภายนอก : พระบัญญัติ (ส่วนที่ ๒: แสวงหาศีลตราอันจะพรากกายมนุษย์) เป็นการเตรียมการหาศีลตราผู้ยังไม่มีพรากชีวิตมนุษย์ และส่วนของบทบัญญัติมีการฆ่าเกิดขึ้นแล้ว

ด้านที่ ๔ ผลของการกระทำ: พระบัญญัติ(ส่วนที่ ๒: แสวงหาศีลตราอันจะพรากกายมนุษย์) ได้อำนาจมาครอบครองเพื่อเตรียมการที่จะพรากกายมนุษย์ส่วนของบทบัญญัติมี คนตาย

ด้านที่ ๕ โทษที่จะได้รับ : สำหรับพระบัญญัติ(ส่วนที่ ๒: แสวงหาศีลสตราอันจะพรากกายมนุษย์)โทษที่จะได้รับคือ ปาราชิก ส่วนบทบัญญัติ โทษที่จะได้รับคือ จำคุกหรือประหารชีวิต

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (อนุบัญญัติ: พุดพรรณนาคุณความตายหรือชักชวนเพื่อให้ตาย) กับ ความผิดฐานช่วยหรือยุยงเด็กหรือผู้อื่นให้ฆ่าตนเอง
การเปรียบเทียบ ๕ ด้านมีส่วนที่เหมือนกัน ๔ ด้าน คือ

๑) ด้านเนื้อหา: อนุบัญญัติ กับ บทบัญญัติของความผิดฐานช่วยหรือยุยงเด็กหรือผู้อื่น ซึ่งไม่สามารถเข้าใจการกระทำของตนหรือผู้อื่นซึ่งไม่สามารถบังคับตนได้ให้ฆ่าตนเอง ตามมาตรา ๒๙๓ นั้นเนื้อหาสาระส่วนใหญ่จะเหมือนกันคือการพุดชักชวนหรือยุยงเพื่อให้เขาตาย

๒) ด้านองค์ประกอบภายนอก: มีครบถ้วนเหมือนกัน ๓) ด้านองค์ประกอบภายใน: แม้จะแตกต่างกันในการใช้คำ แต่เหมือนกันในความหมาย กล่าวคืออนุบัญญัติ ใช้คำว่า “จงใจ” ส่วนของบทบัญญัติใช้คำว่า “เจตนา” ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน คือ มีความตั้งใจที่จะกระทำความผิดเช่นกัน

๔) ด้านผลของการกระทำ: ทั้งอนุบัญญัติ และบทบัญญัติเหมือนกัน คือมี “คนตาย”

ส่วนที่ต่างกัน ๑ ด้าน(ด้านที่ ๕) คือโทษที่จะได้รับ
 สำหรับอนุบัญญัติโทษที่จะได้รับคือ “ปาราชิก” ส่วนบทบัญญัติ โทษที่จะได้รับคือ “จำคุก, ปรับ” เป็นโทษปานกลาง

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะงานวิจัยนี้

“การทำให้คนตาย” นั้นเป็นความผิดทั้งทางศีลธรรมและทางกฎหมายที่เรียกกันว่าเป็นความผิดสากลของมนุษยชาติ ไม่ว่าสังคมไหน สมัยใดๆ ก็ถือว่าเป็นความผิด

ส่วนโทษที่จะได้รับย่อมแตกต่างกันไปโดยพิจารณาจากความความนึกคิดหรือจากจิตใจซึ่งเป็นต้นตอของการกระทำ ความผิดเป็นสำคัญ ถ้าตั้งใจกระทำที่เรียกว่า “จงใจ” หรือ “เจตนา” ก็จะได้รับโทษหนักแต่ถ้าไม่ตั้งใจกระทำแต่เกิดจากความเลินเล่อ เผลอตัวหรือมีเหตุอื่นใดมามีอิทธิพลเหนือจิตใจจนกระทั่งควบคุมตัวเองไม่ได้ หรือเกิดจากความเจ็บป่วยทางกาย หรือทางจิตใจจนกระทั่งไม่สามารถควบคุมตนเองได้จนกระทำความผิดลงไปโทษที่ได้รับก็จะน้อยลง

โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดหลังจากมีการตายเกิดขึ้นทางพระวินัยเรียกว่า “การปรับอาบัติ” สำหรับการจงใจพรากชีวิตมนุษย์นั้น พระวินัยปรับอาบัติสถานเดียว คือ “ปาราชิก” ขาดจากความเป็นภิกษุทันทีที่จะบวชใหม่อีกไม่ได้ โทษปาราชิกเป็นโทษที่หนักที่สุดที่ลงโทษแก่ภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระวินัยบัญญัติ

แต่โทษ “ปาราชิก” เป็นโทษทางศีลธรรมที่มีผลต่อจิตใจของผู้กระทำความผิดเพียงทำให้ขาดคุณสมบัติในการเป็นภิกษุ และขาดคุณสมบัติที่จะบรรลุธรรมชั้นสูงได้ แต่ไม่มีการลงโทษทางกายภาพแก่ผู้กระทำผิดพระวินัยแต่อย่างใด

นอกจากนั้นโทษทางพระวินัยนี้ยังมีข้อยกเว้นที่ผู้กระทำผิดไม่ถูกปรับอาบัติอีก๗ประเภท คือ ๑) ภิกษุผู้ไม่จงใจ ๒) ภิกษุที่ไม่รู้ ๓) ภิกษุผู้ไม่ประสงค์จะฆ่า ๔) วิกลจริต ๕) ภิกษุมีจิตฟุ้งซ่าน ๖) ภิกษุกระสับกระส่ายเพราะเวทนา และ ๗) ภิกษุต้นบัญญัติ

สำหรับภิกษุผู้เป็นพระอรหันต์กรณีถูกโจทก์ด้วยอาบัติที่เป็น “อนุวาทาธิกรณ์” โดยสงฆ์จะสวดสมมติให้แก่พระผู้เป็นพระอรหันต์ว่า “ท่านผู้นี้มีสติสมบูรณ์” เป็นการบอกให้รู้ว่าผู้ใดจะโจทก์ภิกษุผู้เป็นพระอรหันต์ด้วยอาบัติไม่ได้ วิธีนี้เรียกว่าการระงับ

อธิกรณ์โดย “สติวินัย”^๑รวมแล้วมีข้อยกเว้นไม่ปรับอาบัติภิกษุรวมเป็น ๘ ประเภท

สมัยพุทธกาลอำนาจการลงโทษทางกายภาพต่อผู้กระทำผิดต่อชีวิตจะเป็นอำนาจของพระราชอาญาผู้ปกครองเมืองหรือปกครองแคว้นโทษที่จะลงก็แล้วแต่พระวินิจฉัยของพระราชามากน้อยเพียงใดจะเป็นโทษประหารชีวิต จองจำ จำขัง ทรมาน หรือจะอภัยโทษ ซึ่งก็แล้วแต่พฤติการณ์ของผู้กระทำผิดว่าได้ทำให้ผู้อื่นตายในลักษณะเช่นใด เช่น โหดร้ายทารุณหรือเป็นการทำให้ตายแบบปกติธรรมดาตั้งนั้นภิกษุที่อยู่ในเมืองใดแคว้นใด หากละเมิดสิกขาบทนี้ก็จะได้รับโทษทางกายภาพจากทางบ้านเมืองอีกทางหนึ่งด้วย

มีตัวอย่างในพุทธประวัติว่าพระเจ้าปเสนทิโกศล เจ้าเมืองสาวัตถีได้ประกาศอภัยโทษแก่อหิงสกะผู้เป็นโจรที่ฆ่าคนมากถึง ๙๙๙ คน ด้วยเหตุผลที่ว่าอหิงสกะได้สำนึกผิดกลับตัวเป็นคนดีและเข้าบวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาแสดงตนชัดแจ้งว่าเลิกทำชั่วทุกอย่างและกลับตัวกลับใจเป็นคนดีอย่างแน่อนจนพระราชาก็จะไม่กลับไปเป็นโจรอีกพระราชาก็ได้อภัยโทษให้แก่อหิงสกะบวชเป็นภิกษุแล้วรักษาศีลเคร่งครัดหมั่นประพฤติพรหมจรรย์ขยันทำความเพียรจนได้ชื่อหรือฉายาใหม่ว่า “พระองค์ลิมาล” หรือ “พระองค์ลิมาลเถระ” สุดท้ายท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์

สมัยปัจจุบันในประเทศไทย หากภิกษุละเมิดปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ดังเช่นเมื่อมีคดีที่ภิกษุฆ่าคนตายเกิดขึ้นเจ้าหน้าที่บ้านเมืองย่อมจะต้องจับกุมภิกษุรูปนั้นทันที เมื่อจับกุมแล้วพนักงานสอบสวนจะตั้งข้อหาว่ากระทำความผิดอาญาฐานฆ่าผู้อื่นตาย เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราวพนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินการให้ภิกษุนั้นสละสมณเพศ

^๑“สติวินัย” คือ วิธีการเพื่อระงับอธิกรณ์ ข้อที่ ๒ ของอธิกรณ์สมณะ ๗ ประการ.

เสีย^๒โดยไม่จำเป็นต้องรอให้คณะสงฆ์มาดำเนินการประชุมเพื่อวินิจฉัยปรับอาบัติแก่ภิกษุผู้ทำละเมิดแต่อย่างใด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบการวิจัยเพียงต้องการศึกษาวิเคราะห์เฉพาะ การละเมิดปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (การพรากชีวิตมนุษย์) กับ ความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา โดยวิเคราะห์ความเหมือนความต่างเพียง ๕ ด้านโดยยึดกฎหมายอาญาเป็นหลักยืนพื้นในการวิเคราะห์ ทั้งนี้ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาเปรียบเทียบหากใช้หลักของพระวินัยจะทำให้การศึกษาไม่เป็นไปโดยสะดวกบางครั้งอาจยากต่อการทำความเข้าใจอันเนื่องมาจากการใช้คำบางคำหรือบางประโยคอาจไม่เป็นภาษาที่ใช้กันในปัจจุบัน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบนี้เป็นการเปรียบเทียบเชิงลึกถึงองค์ประกอบแห่งความผิด ผลของการกระทำ และโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับ แต่ผู้วิจัยมิได้วิเคราะห์ว่าเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นครบองค์ประกอบแล้ว หากมีข้อยกเว้นไม่มีการปรับอาบัติ (อนาปัตติวาระ)กรณีเป็นการละเมิดพระวินัย และมีกฎหมายยกเว้นความผิด หรือกฎหมายยกเว้นโทษกรณีเป็นการผิดกฎหมายอาญา ซึ่งถือว่าไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องบอกกล่าวเพื่อให้ผู้สนใจศึกษาเปรียบเทียบกรณีนี้ได้ไปศึกษาเพิ่มเติมจากข้อยกเว้น(อนาปัตติวาระ)หรือกฎหมายที่ยกเว้นความผิดหรือกฎหมายที่ยกเว้นโทษต่อไป เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดว่าผู้กระทำผิดรายนั้นได้รับโทษจริงหรือไม่ประการใดซึ่งจะทำให้การศึกษาวินิจฉัยสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะการทำวิจัยต่อไป

จากข้อเสนอแนะตามหัวข้อ ๕.๒.๑ จะเห็นว่า หากมีการวิจัยต่อเนื่องในหัวข้อเกี่ยวกับปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ก็จะมีหัวข้อที่ควรศึกษาวิจัยอีกดังนี้

^๒พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ มาตรา ๒๗.

- ๑) ศึกษาวิเคราะห์ปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ กรณีที่ภิกษุผู้ทำละเมิดแต่ไม่มีการปรับอาบัติ (อนาปัตติวาระ) ในพระวินัยปิฎก
- ๒) ศึกษาเปรียบเทียบการพรากกายมนุษย์จากชีวิตในพระวินัยปิฎกกับการพรากกายมนุษย์จากชีวิตของโจรชิงสกะ(องคฺลิมาล)
- ๓) ศึกษาการละเมิดปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ของภิกษุณีในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๔) ศึกษาเปรียบเทียบการฆ่ามนุษย์กับการฆ่าอมนุษย์ (ยักษ์) ในพระไตรปิฎก
- ๕) ศึกษาเหตุยกเว้นความผิดในพระวินัยปิฎกกับเหตุยกเว้นความผิดในประมวลกฎหมายอาญา
- ๖) ศึกษาเหตุยกเว้นโทษในพระวินัยปิฎกกับเหตุยกเว้นโทษในประมวลกฎหมายอาญา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหาวิทยาลัย.อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัย

วิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

ข. ข้อมูลวิทยานิพนธ์

(๑) หนังสือ:

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรและคู่มือการเรียนรู้ การสอนศาสนศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒,

กรุงเทพมหานคร: การศาสนา, ๒๕๔๓.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, **คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค ๑**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๓,

_____.วัจนสวัสดิ์, **กฎหมายอาญา ๑: ภาคบทบัญญัติทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ ๒๔, กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๐.

_____.วัจนสวัสดิ์, **คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค ๑**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

คณาจารย์สำนักพิมพ์เลียงเชียง เพียรเพื่อพุทธศาสน์, **หนังสือบูรณาการแผนใหม่นักธรรมชั้นตรี**,

กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, ๒๕๔๖.

_____.เพียรเพื่อพุทธศาสน์, **วินัยมุข เล่ม ๑ (สำหรับนักธรรมชั้นตรี)** พิมพ์ครั้งที่ ๑,

กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, ๒๕๔๒.

ชาญวุฒิ วัชรพุทธิ และคณะ, **อ้างอิง สุขุม นวลสกุล และคณะ, การเมืองการปกครองของไทย**

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.

น้ำแท้ มีบุญสร้าง รวบรวม **ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับทันสมัย**,
กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตการพิมพ์,
๒๕๔๘.

บุญสืบ อินสาร ป.ธ.๙, **พจนานุกรมบาลี-ไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๑,
กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์

พับลิชชิง, ๒๕๕๕.

ประชุม โฉมฉาย, **กฎหมายเอกชนเปรียบเทียบ: จารีตโรมันและแอ่ง**
ไกลแซกซอน, พิมพ์ครั้งที่ ๒,

กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา, ๒๕๕๒.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับ**
ประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๒๒,

กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับ**
ประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๙,

กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๓๘.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙, ราชบัณฑิต), **ศัพท์**
วิเคราะห์, พิมพ์ครั้งที่ ๑,

กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, ๒๕๕๐.

พระราชพรหมยาน (วีระ ถาวโร มหาเถระ), **ศีลของพระ**,
(กรุงเทพมหานคร: วชิรพันธ์สำนักสรัชดา,
๒๕๔๗).

พระภาวนาวิริยคุณ (เผด็จ ทตตชีโว), **พระแท้**, พิมพ์ครั้งที่ ๕
กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนาอินเตอร์

พริ้นท์, ๒๕๔๕.

พระจันทา ถาวโร, **พระวินัย ๒๒๗ เทศน์ภาคปฏิบัติ**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร: ศิลป์สยาม

บรรจุภัณฑ์และการพิมพ์, ๒๕๕๒.

พระพานิช ญาณชีโว, **ไตรภูมิพระร่วงฉบับย่อความ**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

ตรงหัว, ๒๕๔๐.

พระมหาบุญเลิศ จานทินโน, **พร้อมคณะ, อริยวินัย รวบรวมและเรียบเรียงจากพระไตรปิฎก**, พิมพ์

ครั้งที่ ๑๗, ศิลป์สยามบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์, ๒๕๕๖.

พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา, **กฎหมายอาญา ๒ : ภาคความผิด**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๑.

ภูริชญา วัฒนรุ่ง, **หลักกฎหมายมหาชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

๒๕๔๕.

มหามกุฏราชวิทยาลัย, **มงคลตถปิปปฐโม ภาค**, กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย,

๒๕๓๒.

มานิตย์ จุมปา, **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร:

เดือนตุลา จำกัด, ๒๕๕๒.

ยีนยัด ใจสมุทร, **กฎหมายอาญา ๑ : ภาคบทบัญญัติทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๖.

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕,
พิมพ์ครั้งที่ ๓,

กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๐.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, วินัยมุข เล่ม
๓, พิมพ์ครั้งที่ ๒๕,

กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

_____. สารานุกรมพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒,
กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย,
๒๕๓๙.

สมศักดิ์ สิงห์พันธุ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาเล่ม ๔ ตอนที่ ๑, พิมพ์
ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร:

การศาสนา, ๒๕๑๕.

สุนัย มโนมัยอุดม, ระบบกฎหมายอังกฤษ, โครงการตำราและ
เอกสารประกอบการสอน คณะ

นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓,
กรุงเทพมหานคร:

เดือนตุลา, ๒๕๕๒.

สม สุจิรา, พระพุทธเจ้าพลิกใจ โอนส์ไต้น์พลิกโลก, พิมพ์ครั้งที่ ๙,
กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์

พรินต์ติ้งเอนด์ พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๘.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

เกียรติศักดิ์ พันธวงศ์ “ศึกษาเปรียบเทียบหลักการลงโทษผู้กระทำผิดในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับ

ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระมหาอุดม สารเมธี (สารบรรณ) เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการยุติธรรมใน

พระพุทธศาสนาเถรวาท : กรณีศึกษาการลงโทษกรรมตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม”

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี(บุญถึง), “บทบาทในการรักษาพระธรรมวินัยของพระธรรมปิฎก

(ป.อ.ปยุตโต) : ศึกษาเฉพาะกรณีธรรมกาย”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,**

บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาศุภชัย ปิยธมมชโย(ติวปี่) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องพุทธจริยศาสตร์กับโทษ

ประหารชีวิต”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระอุบล กตปุณฺโญ (แก้ววงษา) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศิลปะที่มีต่อสังคมไทย”,

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย, ๒๕๓๗.

พระกรม กมฺโร (วิเศษวงษา), “การศึกษาวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาฆาตกรรมตามแนวพุทธ

จริยศาสตร์” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พันตำรวจโท นาวัน รัตนมัจฉา “ศึกษาเปรียบเทียบอาบัตินิยัตในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับ

ประมวลกฎหมายอาญาในราชอาณาจักรไทย”

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

วิวรรณ สายแสง, “การศึกษาเปรียบเทียบพระวินัยของพระภิกษุกับภิกษุณี....”,

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

อธิราช มณีภาค ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการยุติธรรมในพระวินัยปิฎกกับ

กระบวนการยุติธรรมของกฎหมายไทย” วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต,

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๔๖.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ/นามสกุล: นายปรัชญา สะท้อนพ่าย

ว/ด/ป เกิด: ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๙

สถานที่เกิด: จังหวัดพะเยา

การศึกษา: ประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียน บ้านแม่จั่ว ตำบลแม่สุก
อำเภอแม่ใจ

จังหวัดพะเยา

-ประถมศึกษาตอนปลาย-มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
นายกวันนากร ๕

วัดเลขธรรมกิตติ ตำบลบางอ้อ อำเภอบ้านนา จังหวัด
นครนายก

-นักธรรมเอก สำนักเรียนวัดเลขธรรมกิตติ พ.ศ.๒๕๑๕

-มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัด
เชียงราย พ.ศ.๒๕๑๘

-ศิลปศาสตรบัณฑิต(รัฐศาสตร์) ม.รามคำแหง พ.ศ.๒๕๒๖

-นิติศาสตรบัณฑิต ม.ธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๕๓๗

-ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาลังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์

พ.ศ.๒๕๔๖

-ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ม.กรุงเทพธนบุรี พ.ศ.๒๕๕๓

ประสบการณ์ทำงาน :

-ครูผู้สอนโรงเรียนชยาภิวัฒน์วิทยา(ปริยัติ-สามัญ)
เชียงราย พ.ศ.๒๕๑๘-๑๕๑๙

-นายตรวจสรรพสามิต ๑ - ๒ กรมสรรพสามิต
กระทรวงการคลัง (ครั้งแรก)

พ.ศ.๒๕๑๙- ๒๕๒๐

-เสมียนศาล จังหวัดทหารบกเชียงราย พ.ศ.๒๕๒๐-๒๕๒๒

-เจ้าหน้าที่สรรพสามิต ๓ -๔ กรมสรรพสามิต
กระทรวงการคลัง(ครั้งที่ ๒)

พ.ศ.๒๕๒๒-๒๕๓๐

-ทำงานและศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ.๒๕๓๐-๒๕๓๔

-อาจารย์พิเศษวิทยาลัยเทคนิคจรัญสนิทวงศ์ กทม. พ.ศ.
๒๕๓๔-๒๕๓๙

-ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์เทคโนโลยี(พะเยา)
พ.ศ.๒๕๓๙-

๒๕๔๐

-ทำงานและศึกษาต่อ ณ ประเทศออสเตรเลีย พ.ศ.๒๕๔๐-๒๕๔๓

-ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด แม็กซีเรดิโอ(พะเยา) และ ห้าง
หุ้นส่วนจำกัด อนุรักษ์

สวนป่า(พะเยา) พ.ศ.๒๕๔๓-๒๕๔๖

-หัวหน้าสำนักงานกฎหมาย ทนายความ(พะเยา) พ.ศ.๒๕๔๖-
๒๕๕๕

-อาจารย์ประจำ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
(สมุทรสงคราม) พ.ศ.๒๕๕๕-

๒๕๕๗

ผลงานทางวิชาการ :

-“ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน
ตามมาตรฐานสากล

FSC :กรณีศึกษาสมาชิกสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน
พะเยา จำกัด”ภาคนิพนธ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาลังคม) คณะพัฒนาลังคม
สถาบันบัณฑิต

พัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.๒๕๔๖

-“การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนต่อการจัดการการศึกษา
ตามอัยยาศัยใน

อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”สาระนิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต(บริหาร

การศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
พ.ศ.๒๕๕๓

ที่อยู่ปัจจุบัน : เลขที่ ๕๑ ถนนพหลโยธิน หมู่ ๒ ตำบลเจริญราษฎร์
อำเภอแม่ใจ จังหวัด

พะเยา ๕๖๑๓๐

เบอร์โทรศัพท์: ๐๘๑-๔๗๒๒๒๔๘